

Griep met kerst?

Een uitgave van: Nationaal Influenza Centrum (NIC): Rotterdam (Erasmus MC), Bilthoven (RIVM); Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL); Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ).

Nieuwsbrief Influenza- Surveillance 2014-2015

Influenzasituatie in Nederland

De winter is aangebroken en influenzavirussen laten weer van zich horen. De klinische influenza-activiteit heeft in week 49 een verhoging laten zien. In die week meldden zich 5,2 patiënten per 10.000 inwoners bij één van de NIVEL-peilstationhuisartsen met een influenza-achtig ziektebeeld (IAZ) en daarmee kwam de incidentie net boven de epidemische drempel van 5,1 uit. In week 50 van 2014 zette deze verhoging door en werden 7,2 patiënten met IAZ per 10000 inwoners geregistreerd. Omdat de influenza-activiteit twee weken achter elkaar boven de epidemische drempel lag en er influenzavirus in monsters van patiënten met IAZ is aangetoond, is er sprake van een influenza-epidemie in Nederland.

In week 50 werden door de NIVEL-peilstationhuisartsen 11 neus- en keelmonsters afgenomen bij patiënten met IAZ. Hierin werd tweemaal (18%) influenzavirus A(H3N2), eenmaal respiratoir syncytieel virus (RSV) en eenmaal rhinovirus gevonden. In 11 neus- en keelmonsters bij patiënten met een luchtweginfectie zonder typische klachten van griep (ARI) werd eenmaal influenzavirus A(H3N2) gevonden en viermaal rhinovirus.

Bij het Nationaal Influenza Centrum (NIC) werden in dit seizoen tot dus ver in totaal 58 detecties van influenzavirussen aangemeld; 50 daarvan waren van het A-type (86%) en 8 van het B-type. Van de influenza A-virussen waren er 35 van het subtype H3N2 (60%) en 5 van subtype H1N1pdm09 (14%). Tien virussen werden nog niet gesubtypeerd. Alle bekende typen en subtypes van influenzavirus dragen dus bij aan de huidige influenza-activiteit. Door het CDC in de Verenigde Staten werd vastgesteld dat ongeveer 70% van de daar circulerende A(H3N2)-virussen antigenetisch verschillen van de vaccinstam voor dit subtype, A/Texas/50/2012. Deze virussen werden al eerder waargenomen en bleken te behoren tot bepaalde fylogenetische stammen van influenza A(H3N2)-virussen, 3C.2a en 3C.3a (1).

Bij de genetische signatuur van deze stammen behoren aminozuursubstituties op posities van het hemagglutinine waarvan bekend is dat ze bepalend zijn voor de antigeniciteit van A(H3N2)-virussen (2). Negen van de 11 tot dusver in Nederland genetisch gekarakteriseerde A(H3N2)-virussen zijn van de fylogenetische stam 3C.2a en één is van de stam 3C.3a. Op basis van deze gegevens lijkt het erop dat het vaccin effectief is tegen slechts een gedeelte van de A(H3N2)-virussen. De antigenetische eigenschappen van de in Nederland circulerende virussen moet nog door het NIC worden onderzocht om na te gaan of er inderdaad antigene drift is opgetreden en wij hopen daar binnenkort meer over te kunnen rapporteren.

Vogelgriep in Nederland

Sinds half november zijn er in Nederland een aantal uitbraken van vogelgriep gerapporteerd in pluimveeboerderijen. De eerste uitbraak betrof een boerderij in Hekendorp, snel gevolgd door uitbraken in Ter Aar, Kamperveen en Zoeterwoude. De veroorzaker van deze uitbraken van vogelgriep is geïdentificeerd als een hoog pathogeen aviaire influenzavirus van het H5N8-subtype. Deze virussen vertoonden niet alleen verwantschappen met H5N8-virussen die in Duitsland en Engeland werden aangetroffen, maar ook met die uit Zuid-Korea en Japan. Het vermoeden bestond dat dit virus werd verspreid door wilde trekvogels die relatief ongevoelig zijn voor infectie met dit soort virussen. Dit vermoeden werd bevestigd door het aantonen van H5N8-virussen in de ontlasting van smienten, die vanuit Rusland naar Nederland zijn getrokken. Infectie van mensen met influenzavirussen van dit subtype zijn niet bekend, i.t.t. tot hoog pathogene aviaire influenza A-virussen van het H5N1-subtype.

Referenties

1. Wkly Epidemiol Rec. 2014, 89(41):441-456.
2. Koel et al Science. 2013, 342(6161):976-9

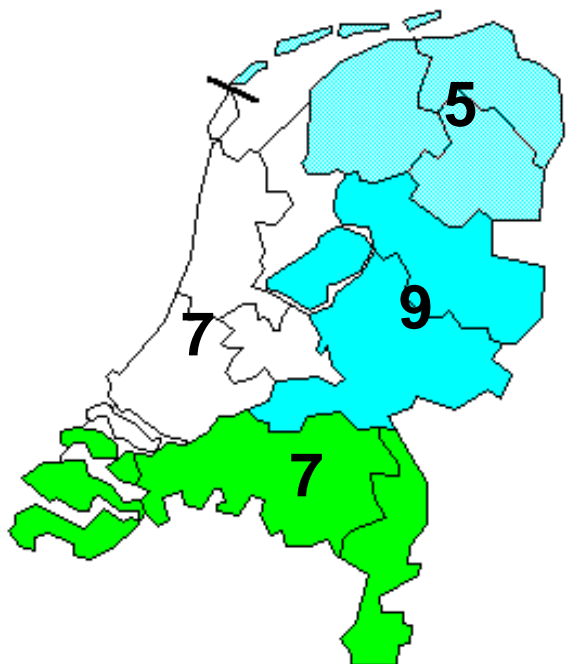

Fig. 1. Aantallen door peilstationhuisartsen geregistreerde influenza-achtige ziektebeelden (IAZ) per 10.000 inwoners per regio in week 50 van 2014 (bron: NIVEL, voorlopige gegevens)

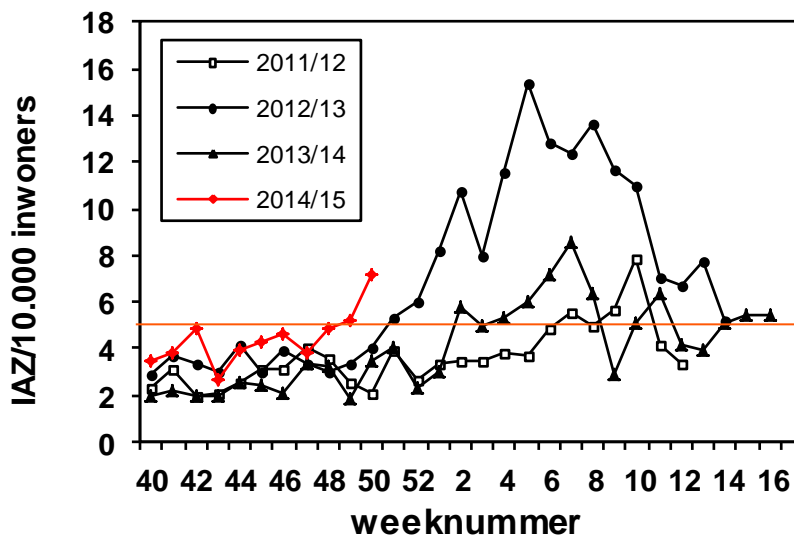

Fig. 2. Aantallen door peilstationhuisartsen geregistreerde patiënten met IAZ in 2011-2015 per week en per 10.000 inwoners (bron: NIVEL). De oranje lijn geeft de epidemische drempel weer.

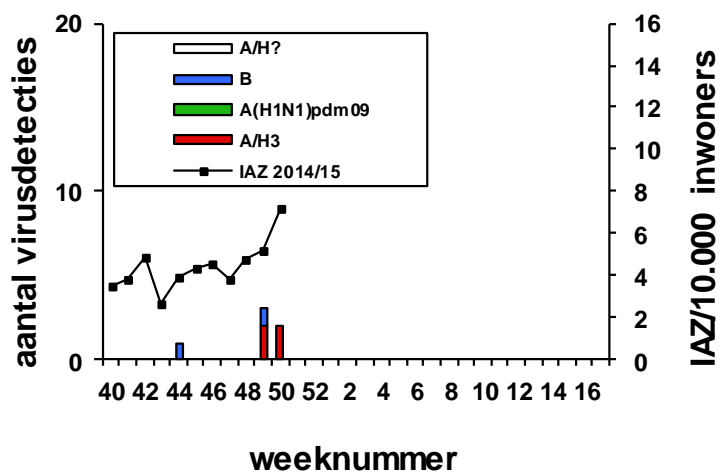

Fig. 3. Aantallen monsters van huisartspatiënten met een IAZ waarin influenzavirus is gedetecteerd, (as links), en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (as rechts) (bron: resp. RIVM en NIVEL).

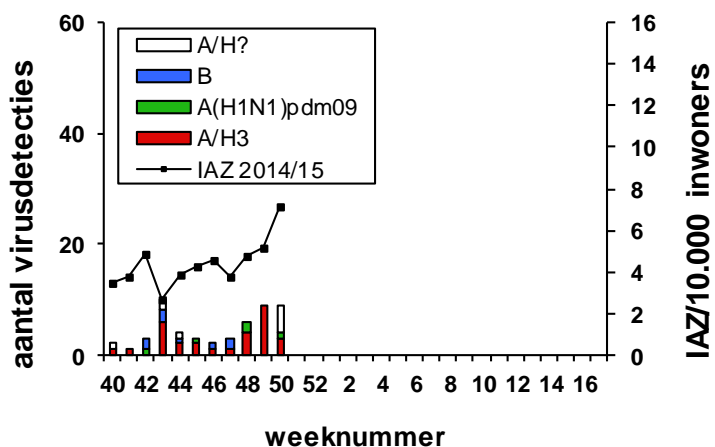

Fig. 4. Aantallen door het Erasmus MC gedetecteerde en naar het Erasmus MC vanuit diagnostische laboratoria opgestuurde virussen (as links) en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (as rechts) (bron: resp. EMC en NIVEL).

Vaccinsamenstelling voor het seizoen 2014/15**(Sub)type:**

A(H1N1)pdm09

A(H3N2)

B

Stam gelijkend op:

A/California/7/2009

A/Texas/50/2012

B/Massachusetts/2/2012 *

* van de fylogenetische lijn B/Yamagata/16/88

De Nieuwsbrief ook op Internet

De Influenza-Nieuwsbrief is ook te vinden op:

<http://www.virosciencelab.com><http://www.virology.nl><http://www.nivel.nl><http://www.rivm.nl/Griep>

Nieuwsbrief

Influenza-Surveilliance

2014-2015

Colofon

Deze Nieuwsbrief komt tot stand door samenwerking van de volgende instanties en personen:

IGZ, Den Haag

Drs. Jan K. van Wijngaarden, arts,
Hoofdinspecteur Volksgezondheid

NIVEL, Utrecht

Dr. Gé A. Donker, huisarts en epidemioloog
Coördinator peilstations, NIVEL Zorgregistraties eerste
lijn

NIC: Prof. dr. Marion Koopmans, directeur

Erasmus MC, Rotterdam

Prof. dr. Guus F. Rimmelzwaan

Dr. Jan C. de Jong

RIVM, Bilthoven

Dr. Adam Meijer

Drs. Marit M. A. de Lange

Redactiesecretariaat:

Maria Silva / Anouk Gideonse

Nationaal Influenza Centrum

Afdeling Viroscience, Erasmus MC, Postbus 2040,
3000 CA Rotterdam

Fijne feestdagen!